

interitu omnimodo vindicandas esse...“ V petem poglavju (str. 109 – 118.) je govor o slovanskih bogoslužnih knjigah. In v „Zaključku“ poudarja pisatelj, da slovanskemu bogoslužju „sv. rimska stolica nikad nije bila protivnom, dapače, da je bilo i velikih papâ, kao: Hadrijana II., Ivana VIII., Inocenta IV., Urbana VIII. i Leona XIII., koji ga najvećom

ljubavi štítali“, ter dodaja imenik mest, župnij in krajev zagrebške škofije, kjer se je opravljala služba božja v slovanskem jeziku. Teško pa, da bi se mu izpolnila kdaj želja po obnovitvi, ker stoji tej zahtevi nasproti preveč uvaževanja vrednih zaprek in ker ima narodni jezik razen pri sv. maši dovolj priložnosti, da pride do veljave. A. V.

NAŠE SLIKE.

Žmitkova vinjeta (str. 577.) nam kaže jesenski prizor. Senožeti so pokošene in živina se pase na njih, pastirji si pa krato čas na planinah kakor vedo in znajo. Na tej vinjeti se pozna dobro Žmitkova posebnost: On je realist, pa nekoliko nagnjen h karikaturi; tudi svoje risbe dela vse po naravi.

„Lovci“ O. Kovalovskega (str. 585.) nam pa kažejo rusko pokrajino, kakor jo je opisoval Turgenjev v svojih poetičnih „Lovčevih zapiskih“. Obrazi so pristno ruski, in ob njih se spomnimo onih mehkih duš, ki žive s naravo, ki čutijo z vsakim slavčevim spevom in katerih vse mišljenje je zraščeno z goščami in livadami, ki jih obdajajo. Mračen jesenski zrak je razlit nad podobo.

„Na poizvedbah“ (str. 617.) so junaki Szernerjevi. To so vitezi Sienkiewiczovih povesti. Šli so od glavne vojske naprej, poizvedet, kje je sovražnik, kakí so kraji, kakí so ljudje. To so Poljaki, v boju s hetmani ukrajinskimi.

Na Japonskem se dá tudi živeti, kakor priča naša slika str. 632–633. Japonska je dežela otokov. Zato je Japonec vaju morja. Japonska pravljica pripoveduje, da sta nekega dne bog Izanagi in boginja Izanami sedela na velikem nebeškem mostu, ki stoji na oblakih, ter sta dobre volje gledala doli na morje. Kar slučajno in brez namena je bog Izanagi pomočil svojo krasno sulico v morje. Takoj se je vodovje razdelilo. Kapljice, ki so padle s sulice, so se strdile v otoke. Na otok Avadží, ki je nastal prvi, je stopila božanstvena dvojica. Hkrati je nastalo še sedem drugih otokov, ki se skupaj imenujejo Ojašima, to se pravi: Osem velikih otokov. Zato pa Japonec imenuje svojo domovino „deželo strjenih kapljic“. Izanagijeva najljubša hčerka ljubeznivega imena Ama-

terazu, pa je bila povišana v boginjo solca, in od nje izvira rod japonskih cesarjev. Tako so torej nastali ti otoki, kateri so jako zanimivi in slikoviti. Od pomladi do jeseni je cela dežela podobna cvetočemu vrtu. Kar v naših krogih umetno gojimo v rastlinjakih, to raste tam divje. Vreme je jako moko in poletje gorko, in vsled tega rastlinstvo bujno prospeva. Največ raste tam riža, čaja in bombaža. Obrežje je jako členovito; v mnogoštevilnih zalivih sega morje v deželo in vabi Japonce vun na ribji lov in trgovino. Japonci imajo mnogo smisla za prirodno lepoto. Kadar spomladi črešnje cveto ali se v jeseni javorji temno rdeče, takrat v trumah hite gledat in se radujejo lepe božje prirode. Ali kadar se večerno solnce koplje v morju in lega tibi mrak na obrežje, pa zaveslajo radi vun, da se pozibljejo na mehkih valovih.

† Prof. Janez Gnjezda.

Dné 10. septembra t. l. je pobrala smrt Slovincem moža, kateri zasluži, da mu tudi „Dom in Svet“ posveti nekaj vrstic v spomin.

Rajni profesor Gnjezda je bil rojen v Idriji dné 29. majnika 1838. Šolal se je v Ljubljani kot gojenec „Alojzijevišča“ in je po dovršenih bogoslovnih študijah vstopil takoj kot prefekt v „Alojzijevišče“ l. 1861., kjer je ostal do l. 1882. Takrat pa je postal katehet na mestnih šolah ljubljanskih. Po štirih letih so mu podelili profesuro za veronauk na ljubljanski višji realki, kjer je vztrajal do lanskega leta, ko je zaradi bolehnosti stopil v začasni pokoj. Šele pred par meseci je dosegel stalno upokojenje. Po celi deželi in izven Kranjskega ima pokojnik mnogo hvaležnih učencev, ki so ga čislali in mu brez dvoma ohranijo nezbrisani spomin. Poleg šole se je že kot mlad duhovnik

iskreno zavzel za društveno življenje. Z ustanoviteljem „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, blagim profesorjem dr. Vončinom, je sodeloval nekaj let in po njegovi smrti mu je postal naslednik pri vodstvu „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, katero mu je šele kruta smrt iztrgala iz neumorno delavnih rok. Profesor Gnjezda je bil posebej zgodovina tega društva. Ž njim je deloval, ž njim trpel, ž njim stanovitno prenašal žalost in veselje. Z mnogimi žrtvami je zgradil društvu lasten dom.

Prav tako živahno in vztrajno se je zavzemal pokojnik za reformo cerkvene glasbe. Bil je med ustanovniki „Cecilijinega društva“ za ljub-

Profesor Janez Gnjezda.

ljansko škofijo. Takoj pri ustanovitvi je stopil v društveni odbor. Deloval je lepo vrsto let kot društveni tajnik. Po smrti pok. prošta dr. Jarca pa je stopil na čelo društvu, kateremu je predsedoval do smrti. „Cerkveni Glasbenik“ je urejeval do smrti, ves čas, kar izhaja. Skoro sedemindvajset letnikov je poslal v dežel. In pri tem ne smemo pozabiti, da je dobršen kos dela slonel na njegovih ramenih. V orgljarski šoli pa je brezplačno poučeval liturgijo in zgodovino cerkvene glasbe. „Cecilijinemu“ in „Društvu rokodelskih pomočnikov“ je mnogokrat prinašal tudi gmotnih žrtev.

Pokojnik si je vsled svoje marljivosti pridobil obširnega znanja; na polju cerkvene glasbe je bil veščak, a tudi cerkveno umetnost je dobro poznal in cenil. Kot predsednik »Društva rokodelskih pomočnikov« je občeval še s Kolpingom in z različnimi

drugimi znamenitimi možmi, s katerimi se je skoro vsako leto shajal v društvenih zadevah. Zlasti je bil poznat pri vrhovnem vodju avstrijskih društev, kardinalu J. Gruschu. Prijaznega profesorja Gnjezda je v Ljubljani vse spoštovalo. Leta 1891. je praznoval petindvajsetletnico kot društveni predsednik. Seznanil se je tekom časa z najodličnejšimi družinami. Zadnja leta pa je živel nekako bolj samotno le v domačem krogu.

Kot urednik „Cerkvenega Glasbenika“ je mnogo pisal zlasti o liturgični glasbi. Poleg A. Foersterja ima on mnogo zaslug za povzdigo slovenske glasbe. Naj v miru počiva blagi pokojnik! Dr. A. K.

Fran Podgornik. Dne 16. septembra je umrl na Dunaju v Rudolfovi bolnici slovenski novinar Fran Podgornik. Bil je rojen Goričan in je deloval kot časnikar od dijaških let. Sodeloval je najprej pri raznih slovenskih listih. Potem je pa začel izdajati na Dunaju „Slovanski svet“, v katerem je pisal skrajno slavjanofilsko, potegujoč se zlasti za „slovensko cerkev“. V tem oziru je bil velik fantast, in ravno to, da je toliko napadal „latinsko cerkev“, ga je zapletlo v razne polemike in škodovalo tudi njegovemu listu, da je moral usahniti. Pozneje je začel izdajati „Slavisches Echo“. Živel je zlasti proti koncu v ubožnih razmerah.

Spominski plošči oo. Ladislavu in Florentinu Hrovatu.

V prijazni Tuhinjski dolini pri Kamniku sta se rodila dva znana pisatelja - frančiškana, katerima so hvaležni rojaki in učenci vzdali spominski plošči v župno cerkev zgornjetuhinjsko in v rojstno hišo. Čitateljem „Dom in Sveta“ sta znana iz prejšnjih letnikov (1891. in 1894.). Saj je ravno o. Florentin popisal v našem listu življenje in delovanje svojega strica.

Zgornji Tuhinj je bil dne 4. sept. krasno ozaljšan z zastavami in slavoloki. Slavnost se je pričela v cerkvi, kjer je samostanski tovariš obeh slavljencev in tuhinjski rojak o. Angelik Hribar, znani naš skladatelj, govoril cerkveni govor. Spominjal se je v njem življenja obeh patrov (O. Ladislav je bil rojen v Velikih Hribih l. 1825., o. Florentin pa leta 1847. ravno tam.) Sveto mašo je daroval prečastiti g. dekan Lavrenčič.

Po maši je bilo slovesno odkritje. Govoril je dr. Lampe o njiževni delavnosti obeh slavljencev. O. Ladislav kot slovničar ima velike zasluge, da se je izobraženstvo začelo učiti pravilne slovenščine, vsled česar je postala slovenščina opravičena, da prodira v šoli in v uradu. Dokazal je, da je slovenščina sposobna izražati vse misli vsaj tako dobro, kakor katerikoli drugi jezik. Če je Ladislav velik kot učenjak, je